

סיכום עונת ההדרים 2021/22

פתח דבר

בגיליון הקודם כבר תכננתי את כתבות ההמשך לגיליון זה – סיכום עונת 21/22, תוצאות מחקר לגבי צריכת הדרים באיחוד האירופי, ועוד.

לצערי, המציאות כמעט ולא אפשרה לעמוד בהבטחות אלו בגלל בעיות טכניות ואחרות.

לשמחתי הרבה, הצוות במשרד נרתם להוציא לפועל בכל זאת את הכתבה של סיכום עונת ההדרים 21/22. כפי שצינתי בגיליון הקודם כולנו בענף רואים חשיבות רבה לשיתוף המידע עם המגדלים ולשמירת הקשר איתם ואני שמח שיש ביכולתנו לפחות לקיים חלק ממה שרצינו. אציין עוד, כי תרומתי למאמר זה היא מינורית וכל החומר נאסף ונערך ונכתב ע"י עובדי המשרד בראשותו של רוני נקר.

סיכום עונת ההדרים 2021/22

אנחנו מסיימים את סיכום עונת ההדרים 2021/22. התחלנו את העונה עם תחזית יבולים גבוהה בכ – 20% מהעונה הקודמת, עם תקוות גדולות אשר פגשו מציאות אחרת.

העונה שהסתיימה התנהלה באטמוספירה אחרת אשר היה צורך להתמודד איתה בכל שרשרת הייצור והשיווק.

על רקע אישור תקציב המדינה ברבעון האחרון של 2021, נדרשים החקלאים להתמודד עם אוירה ומדיניות שיצרו מקבלי ההחלטות בממשלה שיש לפתוח את כל חסמי היבוא ולאפשר יבוא של פירות וירקות ברמת מכס של 10% - 0% וחמור מכך להתיר כניסה של פירות וירקות ללא המנגנון הרגיל של הגנת הצומח, על פיו נדרש כל מוצר מכל יעד להוכיח שאינו מהווה איום על המערכת האקולוגית בארץ.

החקלאים "הפכו" להיות הגורם האחראי ליוקר המחיה של הצרכן בארץ. לחקלאי הנושא בכל כך הרבה סיכונים בגידולים עליהם הוא מופקד – נזקי אקלים, פוריות, מחירי מים, זמינות ומחיר העובדים, מחלות ומזיקים, עודפי שוק, שערי מטבע, מחיר הדלק, מחירי הלוגיסטיקה, ונדליזם, ריכוזיות שיווקית ועוד. נוסף עוד איום בדמות של מחירי סחורה המיובאת מכל מקום בעולם שבו נוצר פרי (במדינות פחות מפותחות) במחירים הנמוכים ביותר ללא שום הגנה על היצור המקומי.

השפעת הפירות והירקות על המדד

אנו מוצאים לנכון להסביר באמצעות מספרים את מידת השפעת הפירות והירקות הטריים על משקי הבית.

על פי הלמ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה) מוציא משק בית 16,000 ₪ בחודש לתצרוכת. מסכום זה מוציא משק הבית 154 ₪ בלבד על פירות טריים (ועוד 218 ₪ על ירקות טריים). סכום זה מהווה 1.1% בלבד! ממדד המחירים לצרכן.

כאשר "הכוכב" אבוקדו מהווה 0.086% בלבד מהמדד, בננות מהוות במדד 0.13% בלבד וכל פירות ההדר (כולל לימון) מהווים 0.151% מהמדד מכאן ניתן ללמוד עד כמה הכותרות המלוות את פרסומי המדד בקצוות העונה של מוצרים מסוימים מעוותות את המשקל האמיתי לדברים על השינוי במדד מחודש לחודש.

פסילת ההדר – מזיק הסגר

בסתיו האחרון התגלה ואותר באזור הפרדסים של עמק חפר מזיק חדש שאינו מוכר בארץ. המזיק הזה, שהגיע כנראה משתילי קאפיר ליים שנכנסו לארץ ללא קרנטינה, יכול להוות נשא של בקטריה הגורמת למחלת הגרינינג המסבה נזק רב – מימדים לענפי הפרדסנות בעולם.

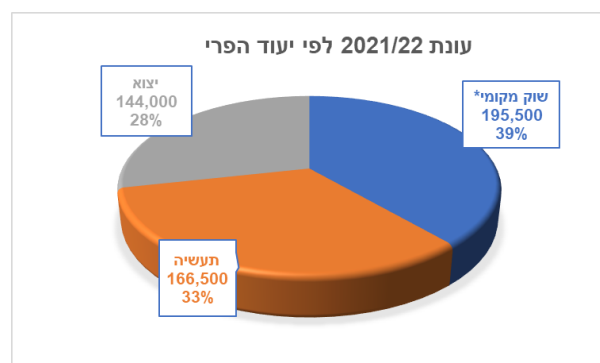
משנתגלה הדבר נערך ענף ההדרים על כל מרכיביו המצוינים (הדבר אינו מובן מאליו) תחת מטריה אחת : ש.ה.מ, השירותים להגנת הצומח, מועצת הצמחים, חוקרים ותיקים, ביחד אספו אינפורמציה מרחבי העולם, הגדירו יעדים ומשימות.

תחילה בניטור המזיק ותיחום האזור הרלוונטי שכולל כ – 750 דונם פרדס באזור עמק חפר. המטרה היתה הכחדת המזיק ומניעת התבססותו בארץ. בוצע סקר, הוקם מערך ניטור עם מלכודות ניטור, בוצעו ריסוסים בחומרים חריפים להכחדת המזיק באזור שהוכרז, כל אלה תחת ריכוז ותיאום של דניאל קלוסקי שהופקד על ביצוע ותיאום הפעולות באזור הנגוע.

בשלב זה, ולאחר תקופת הבלבוב, שזו התקופה החשובה ביותר להתפתחות ולהתפשטות המזיק, ניתן לומר שהצלחנו בהתמודדות. אנו נודה לכל הנוגעים בדבר שתרמו ותורמים להצלחת הפרויקט החשוב : השירותים להגנת הצומח במשרד החקלאות, למדריכים במח' ההדרים ובשה"מ, לאחראים על הביטוח במשרד החקלאות, להנהלת קנט, לחוקרים, לדניאל קלוסקי, ולהנהלת ענף ההדרים.

סיכום כמותי של עונת 2021/22

אנחנו מסכמים את עונת ההדרים 2021/22 עם כמות משווקת של 506,000 טון וניתן לומר שחזרנו ליבול "נורמלי" לאחר שנתיים שבהם חווינו אירועים אקלימיים. מכמות זו יוצאו 144,000 טון כ – 28% , שווקו בשוק המקומי כ – 200,000 טון כ – 39% מהפרי, וכ – 166,000 טון הופנו לעיבוד תעשייתי – כ – 33% מהפרי.

התפלגות הפרי ליעדי השיווק השונים בעונת 2021/22						
סה"כ	פומלו	לימונים	קליפים	אשכוליות	תפוזים	
195,500	8,500	60,000	56,000	16,000	55,000	שוק מקומי
166,500		2,500	24,000	97,000	43,000	תעשייה
144,000	2,000		79,000	62,000	1,000	יצוא
506,000	10,500	62,500	159,000	175,000	99,000	סה"כ 2021/22
395,000	10,000	66,000	152,000	127,000	41,000	סה"כ 2020/21

בעונת 2020/21 שווקו 395 אלף טון, מכאן שהגידול בעונת 2021/22 עומד על 28%. רוב הגידול בעונת 2021/22 הוא הפניית למעלה מ- 60 אלף טון נוספים לתעשייה וכן כ- 40 אלף טון נוספים לשוק המקומי וכאשר ביצוא לא היה שינוי גדול. בחתך של משפחות זנים הגידול באשכוליות עומד על כ- 48 אלף טון ותז"ם 51 אלף טון. בקליפים הגידול הוא בכ- 7,000 טון בלבד. ואם נתייחס לאורי ספציפית הרי שבשנת 2021/22 שווקו כ- 114,000 טון שזו כמות נמוכה בכ- 10,000 טון מעונת 2020/21.

קליטת פרי בתעשייה - אלפי טון								
השינוי ביחס למוצע	2021/22	ממוצע 5 שנים	2020/21	2019/20	2018/19	2017/18	2016/17	זן
92%	43	23	12	21	23	27	30	תפוזים
31%	97	74	65	78	77	71	80	אשכוליות
-29%	28	39	26	30	48	35	58	קליפים ואחרים
23%	167	136	103	130	148	133	168	סה"כ

יצוא ויעדי יצוא של הפרי בעונת 2021/22

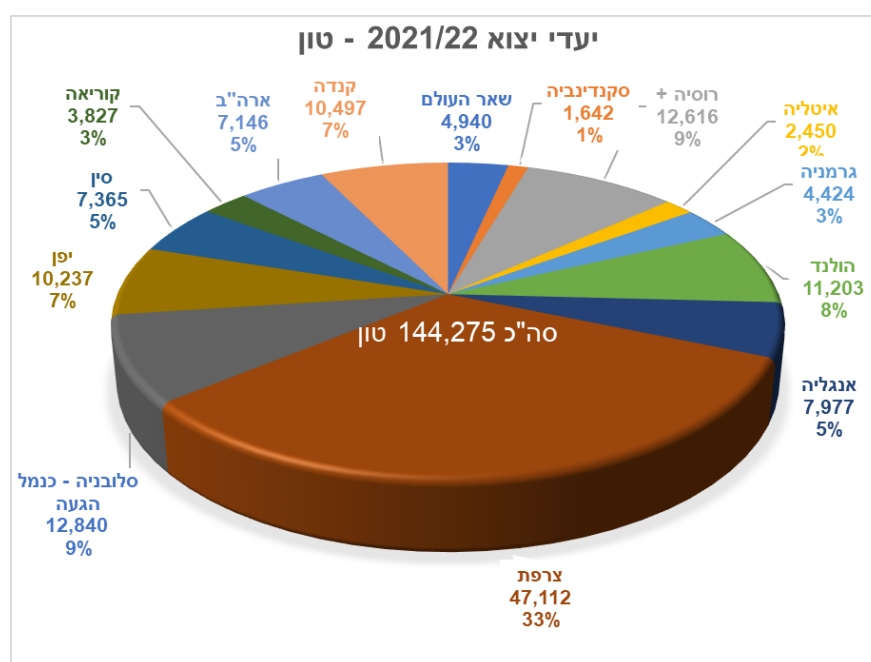
מספר גורמים השפיעו על יצוא הפרי בעונה נתייחס למרכזיים שבהם:

1. **שערי מטבעות** (אירו ודולר) חלשים מול שקל חזק שגרמו להכנסות קטנות יותר למגדלים, וזאת למרות תקופה קצרה של כשישה שבועות מתחילת ינואר 22 שבהם היו מחירי שיא לזן אורי באיחוד האירופי.
2. **יבולי שיא של הדריים** של כל המתחרים באגן הים התיכון שגרמו לעומסים בשווקים, תחרות פרועה, וירידת מחירים שפגעו בעיקר בפרדסנים הישראלים בשל עלויות ייצור גבוהות יותר משל המתחרים.
3. **מלחמת רוסיה אוקראינה** שפרצה במהלך העונה (24/2/22) גרמה להפסקת משלוחים ליעדים אלו ולתוספת עומס על השווקים האחרים בשל תוספת זן.
4. כל העונה התאפיינה **בבעיות לוגיסטיקה** קשות כאשר פרי הגיע ליעדו בזמנים ארוכים הרבה יותר מהרגיל בשל הקושי בהשגת מכולות קירור ואוניות, שלא נדבר על מחירי שיא שנדרשו לצורך הלוגיסטיקה הזו, מחירים שהפחיתו את רווחי המגדלים בצורה משמעותית.

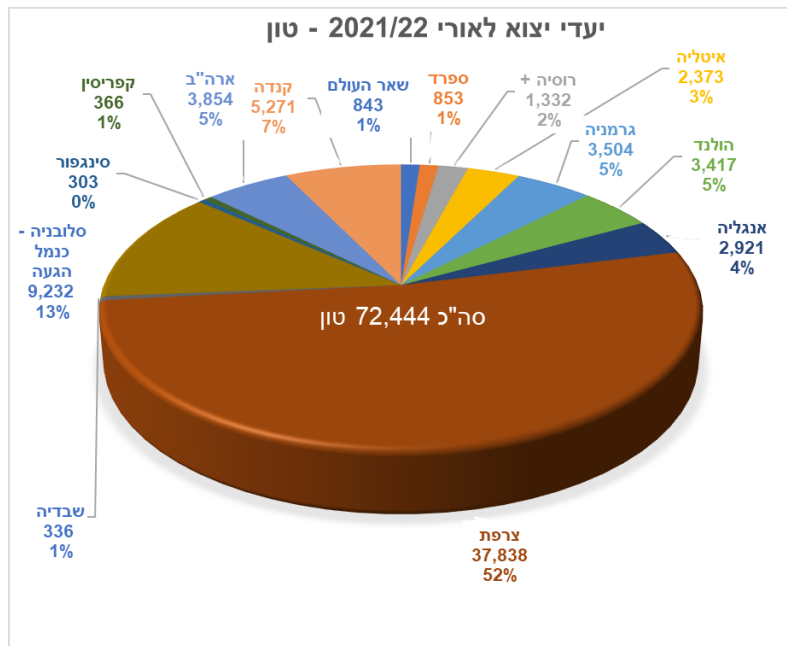
5. בשוק הסיני, בשל מדיניות אפס סובלנות כנגד קורונה, הפרי הישראלי שנשלח לשם נתקע בנמלים או בחוסר יכולת של הציבור לקנות בשל סגרים שנמשכו חודשים ברצף. השוק הזה התפתח בשנים האחרונות כשוק אלטרנטיבי טוב מאוד לשוק האשכוליות של האיחוד האירופי עם כמויות שהלכו וגדלו משנה לשנה. בשל המצב שהתפתח העונה המשלוחים הופסקו מוקדם מהרגיל ולצערנו לא היתה תמורה לפרדסנים – מה שנמכר בקושי כיסה את עלויות האריזה והלוגיסטיקה. מכה קשה ובלתי צפויה.

יעדי היצוא

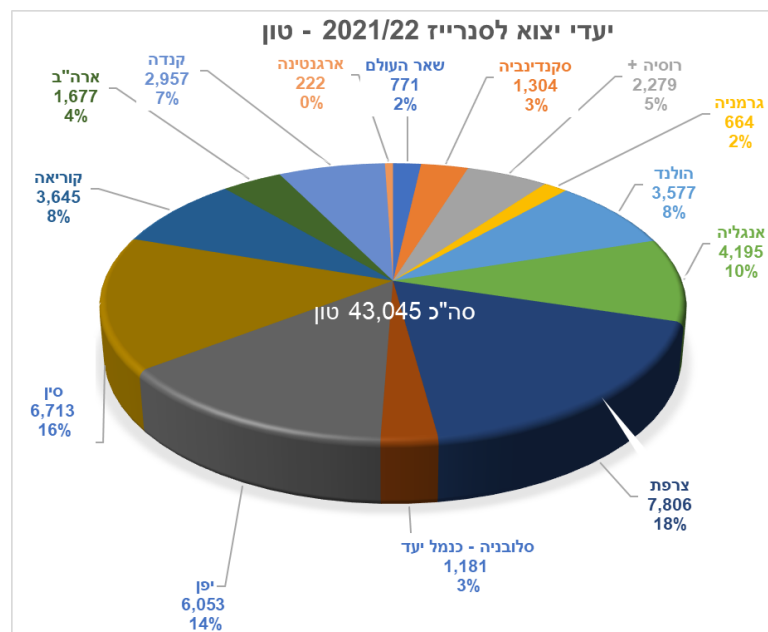
יעדי היצוא לפרי בעונה זו היו היעדים המסורתיים כאשר כ – 60% מכמות הפרי יוצאה לאיחוד האירופי (כולל אנגליה) כ – 10% למזרח אירופה, כ – 15% למזרח הרחוק (יפן, סין, קוריאה) וכ – 12% לצפון אמריקה. נדגיש כאן כי צרפת, כיעד, מרכזת כ – 1/3 מכלל היצוא מישראל. וכן כי צפון אמריקה (קנדה, ארה"ב) מהווים שוק שמתפתח ובו גם הושקעו בשנים האחרונות מאמצי קידום מכירות ע"י הענף.

בהתייחס לזן אור המהווה כ – 50% מכלל היצוא, צרפת כיעד הגעה תופסת מקום של 52% מיצוא הזן. ואחוז גדול יותר של פרי מגיע לאיחוד האירופי (כ – 75%).

בהתייחס לאשכוליות אדומות המהוות כ – 43,000 טון מהיצוא (כ – 30%) ההתפלגות ליעדים מעט שונה. רק 45% יוצא לאיחוד האירופי, המשקל של צרפת קטן יותר עם כ – 18%, אך הנתח של אנגליה והולנד גדול יותר. המזרח הרחוק מהווה בעונה זו כ – 38% מכלל היצוא (יפן, סין, קוריאה).

לקראת עונת 2022/23

א.נתונים חשובים לקראת עונת 2022/23, שיכולים להיות בעלי השפעה, עדיין לא ידועים. מדובר בהערכות היבול שלנו לקראת העונה שנמצאים עכשיו בתהליך של איסוף ועיבוד. כמו כן, כמו לקראת כל עונה אנחנו מנסים לאסוף מידע מה קורה בפרדסים של המתחרים שלנו בשוק – ספרד, מרוקו, ארה"ב, במיוחד

לנוכח אירועים אקלימיים קיצוניים מאוד שהיו בתקופה שמתחילה מאביב 22 ועד היום. לנתונים אלו יכולה להיות השפעה מאוד משמעותית על מהלך העונה שלנו.

ב. נתוני הפתיחה של עונת 2022/23 אינם יותר טובים מהנתונים שהתפתחו במהלך עונת 2021/22 :

1. עוד טרם התחלנו את עונת השיווק 2022/23 יש לזכור כי מחירי התשומות החקלאיות הרקיעו שחקים בתקופה שמסוף עונת 21/2 ועד לרגע זה והחקלאים פותחים את העונה "עם חור בכיס".

2. שערי המטבעות הזרים (אירו ודולר) עדיין חלשים מול השקל הישראלי .

3. משבר כלכלי קשה במדינות האיחוד האירופי (75% מהיצוא שלנו), כאשר האינפלציה שם גואה ולנוכח משבר עמוק יותר שצפוי כתוצאה ממחסור באנרגיה בחורף הקרוב, שרק יגביר עוד יותר את חוסר התעסוקה באיחוד האירופי ועלול להשפיע על הצריכה הפרטית.

4. הקשיים בשרשרת האספקה עדיין קיימים אם כי, מחירי ההובלה ירדו לעומת מחירי השיא שהיו בעונה שעברה.

5. מלחמת רוסיה אוקראינה כנראה תלווה אותנו גם לאורך העונה הזו ויש להניח שמעט מאוד פרי יופנה ליעדים אלו, דבר שייצור יותר עומס על שווקים אחרים.

6. מחירי השוק של אשכוליות אדומות מדרא"פ במהלך הקיץ אינם מבשרים טובות לקראת העונה שלנו, אלה אם אכן יהיה מחסור במוצרים האלו אצלנו ואצל המתחרים.

7. בהקשר לאשכוליות, ניתן לצפות, כי גם לשוק הסיני לא יהיו השנה משלוחים משמעותיים של אשכוליות וזאת בשל הניסיון המר מהעונה שהסתיימה.

ג. למרות כל האתגרים הקשים שציינתי ייתכן שתהיה הפתעה דווקא מכיוון בלתי צפוי, כאשר יש תחזיות, מצד אחד לתחלואות שפעת וקורונה גבוהים בחורף הקרוב וגם למחסור באנרגיה, עשוי להיווצר מצב של ביקושים מוגברים לפרי הדר כפי שהיה בשנה הראשונה של תחלואת הקורונה.

**בברכת שנה טובה ועונה מוצלחת לכל פרדסני וחקלאי ישראל
צוות ענף ההדרים במועצת הצמחים**